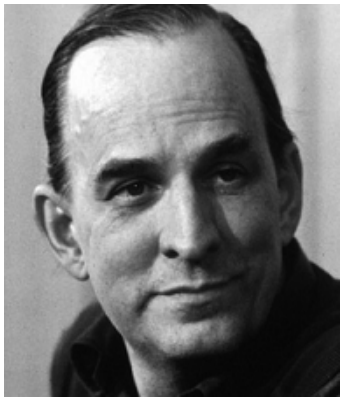
Bergman Ingmar (1918-2007) :)

Švédsky režisér, scenárista, herec, kameraman. Držiteľ viacerých prestížnych ocenení. Je považovaný za jedného z najvýznamnejších škandinávskych filmových tvorcov. Vo svojich dielach sa často zamýšľal nad zmyslom ľudského bytia a snažil sa analyzovať ľudské city. Jeho príbehy sa odohrávali v rozličných prostrediach a obdobiach (stredovek, vtedajšie Švédsko). Nakrúcal prevažne drámy, ale je tiež autorom niekoľkých komédií.

Švédsky režisér študoval v rokoch 1937-40 na univerzite divadelnú vedu. V rokoch 1940-42 pracoval ako asistent réžie v Kráľovskej opere v Štokholme. Popri režijnej práci v divadle sa od roku 1942 začal intenzívnejšie zaujímať aj o film – stal sa dramaturgom spoločnosti Svenska Filmindustri.

V roku 1944 napísal scenár pre Sjöbergov film *Štvanica.* Potom pôsobil ako režisér na provinčných scénach v Hälsingborgse a Göteborgu.

Roku 1946 debutoval ako filmový režisér sociálnou rozprávkou o mladom nezamestnanom z mesta a dedinskom dievčati *Prší nám na lásku* (*Det r egnar pa var kärlek*), roku 1947 napísal scenár pre Molanderov film *Žena bez tváre* a režíroval filmy *Skepp till India* (Loď do Indie) podľa divadelnej hry M. Söderhjelma a *Hudba v temnotách* (*Musik i mörker*)podľa románu S. Edqvistovej v hlavnej úlohe s M. Zetterlingovou.

Roku 1948 vytvoril svoj posledný film na prevzatý námet *Hammstad* (Prístavné mesto) – o námorníkovi a prostitútke, a napísal scenár pre Molanderov film *Eva.*

V roku 1949 sfilmoval drámu životných stroskotancov *Fängelse* (Väzenie), melancholický príbeh odcudzených manželov *Törst* (Smäd) a manželskú drámu koncertného hudobníka *Till glädje* (Za šťastím).

Roku 1950 napísal námet pre film L. E. Kjellgena *Keď mesto spí* a sám nakrútil film o činnosti špionážnych agentov v Štokholme *Sant händer inte här* (U nás sa to stať nemôže). Tieto práce si podľa vlastných slov zvlášť necenil. Až roku 1951 začala byť jeho umelecká dráha pozorne sledovaná v jeho rodnej krajine aj v zahraničí, pozornosť pritiahol príbehom tanečnice a študenta *Letný sen* (*Sommerlek*)s M. Britt-Nilssonovou. Nasledovali filmy: 1952 *Čakajúce ženy* (*Kvinnars väntan*),v ktorom si niekoľko žien (A. Björková, E. Dahlbecková a M. Britt-Nilssonová) vzájomne opisuje zážitky z manželstva, v tom istom roku napísal aj ďalší scenár pre Molanderov film *Rozvod.*

V roku 1953 vytvoril príbeh o citových vzťahoch dôverčivého chlapca k ľahkomyseľnému dievčaťu *Leto s Monikou* (*Sommaren med Monika*)s H. Anderssonovou a vo filme *Večer kaukliarov* (*Gyclarnas afton*) sa zamyslel nielen nad zmyslom existencie skupiny kočovných artistov.

Roku 1954 sa vrátil k vďačnej téme krízy mileneckých a manželských vzťahov, ale komediálnou formou, v príbehu gynekológa *Lekcia v láske* (*En lektion i kärlek*) s G. Björnstrandom a E. Dahlbeckovou. V roku 1955 nastúpil ako režisér mestskej divadelnej scény v Malmö, ale vo voľnom čase stále pokračoval v nakrúcaní filmov. Vytvoril drámu ľahkomyseľného zahrávania si s mileneckými vzťahmi *Kvinnodröm* (Sny žien) s E. Dahlbeckovou, H. Anderssonovou a G. Björnstrandom. So súborom svojich obľúbených hercov z predchádzajúcich filmov, doplnených ešte B. Anderssenovou, nakrútil tiež vynikajúcu komédiu *Úsmevy letnej noci* (*Sommernattens leende*),situovanú do vidieckeho panského sídla.

V roku 1956 napísal námet a scenár pre Sjöbergov film *Posledný pár z kola von.* Roku 1957 vytvoril mystikou zahalenú drámu z čias križiackych výprav *Siedma pečať* (*Det sjunde inseglet*), ktorá znamená novú etapu vo vývoji jeho tvorby. V tom istom roku vzniklo aj dramatické zamyslenie sa starého lekára nad minulosťou, siahajúce aj do súčasnosti, *Lesné jahody* (*Smultronstället*),prvý raz s I. Thulinovou a s priekopníkom severnej režisérskej školy

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

V. Sjöströmom v jeho poslednej úlohe.

Roku 1958 nasledoval film *Kým sa rozodní* (*Nära livet*),ktorý vybočuje z kontextu jeho tvorby a zachycuje rozprávanie troch rodičiekv pôrodnici (I. Thulinová, E. Dahlbecková a B. Anderssonová) a psychologická dráma *Tvár* (*Ansiktet*)s M. von Sydowom v hlavnej úlohe symbolickej postavy hypnotizéra.

V roku 1960 vytvoril dva tematicky protikladné filmy: *Prameň panny* (*Jung frukällan*), stredovekú severskú baladu o prepadnutí, znásilnení a zavraždení mladistvej statkárskej dcéry, a komédiu na motív starého írskeho príslovia „panna je jačmenným zrnkom v oku diabla“ *Diablovo oko* (*Djävulens öga*)s J. Kullom a B. Anderssonovou, roku 1961, keď prišiel pracovať ako divadelný režisér do Štokholmu na Kráľovskú činohernú scénu, vytvoril prvú časť svojej filmovej trilógie filozoficko-náboženského zamerania *Sasom i en spegel* (Ako v zrkadle) s G. Björnstrandom v úlohe úspešného spisovateľa a H. Anderssonovou v úlohe jeho dcéry schizofreničky.

V roku 1963 nasledovali dve ďalšie časti: *Nattvardsgästerna* (Hostia Večere Pána), príbeh dedinského pastora, ktorý stratil vieru v boha, s G. Björnstrndom a I. Thulinovou v úlohe starnúcej učiteľky, a *Mlčanie* (*Tystnaden*),v ktorom na osude hlavných hrdinov, dvoch povahovo rozdielnych sestier (I. Thulinová a G. Lindblomová) zobrazil svet, ktorý bez viery v mravné hodnoty ponecháva ľudí bez kontaktov.

Roku 1964 si vybavil staré účty s kritikmi a s ich často iba povrchným výkladom autorských zámerov vo svojom prvom farebnom filme *För att inte tala om alla dessa kvinnor* (A čo všetky tieto ženy), ktorý sa stal prehliadkou jeho obľúbených predstaviteliek dovtedajších filmov.

V roku 1965 bol prinútený pre chorobu prerušiť divadelnú činnosť a upustiť od realizácie filmovej drámy *Ľudožrúti* (*Människoätarna*),ktorá bola už v poslednom štádiu príprav. Pre poviedkový film *Stimulantia* (Podnety), ku ktorému vypracoval koncepciu, sfilmoval epizódu z vlastného súkromia – o vzťahu otca k dieťaťu, a v exteriéroch nakrútil dramatický obraz o vzájomných vzťahoch dvoch na seba dočasne odkázaných, povahovo však celkom rozdielnych žien *Persona* s L. Ullmanovou v úlohe nervovo zrútenej slávnej herečky a B. Anderssonovou ako jej ošetrovateľky.

Roku 1967 nasledovala psychologická dráma *Hodina vlkov* (*Vargtimmen*)o dvojici manželov, ktorí sa za halucinačných bezsenných nocí vidia prevtelení za démonov. V roku 1968 sa vo filme *Hanba* (*Skammen*)zaoberal konfrontáciou ľudí žijúcich na opustenom ostrove s nebezpečenstvom vypuknuvšej vojny. V oboch filmoch hrali hlavné úlohy L. Ullmanová a M. von Sydow.

V roku 1969 nakrútil pre švédsku televíziu (s neskorším určením aj pre kiná) alegorický príbeh trojice kočovných hercov, ktorá na policajnej stanici predvádza svoje silne eroticky zafarbené a osobnými vzťahmi motivované javiskové výstupy, *Riterna* (Obrady) s I. Thulinovou a G. Björnstrandom a film *Passion* (Vášeň) s B. Anderssonovou a M. von Sydowom, ďalej celovečernú snímku o baltskom ostrovčeku *Faaroe-Dokument,* kde nakrúcal väčšinu svojich filmov posledných rokov.

Roku 1970 vznikol v koprodukcii s Američanmi film *Berögingen - The Touch* (Dotyk) s E. Gouldom, B. Anderssonovou a M. von Sydowom.

V roku 2000 makrútil film *Nevera*.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania